

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Dodon Victor în comun cu inculpatul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

BORTĂ Ion XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.03.2016– 01.11.2019;

Instanța de apel: 30.01.2020 – 12.10.2020;

Instanța de recurs: 05.01.2021 – 10.02.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, din 01 noiembrie 2019, Bortă Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal și a fost liberat de răspundere penală în temeiul art. 60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Corpul delict - o copie a unei file din registrul de eliberarea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, după rămânerea sentinței definitive – s-a dispus a se păstra la materialele dosarului penal.

A fost respinsă plângerea înaintată de partea vătămată Mereacre Tudor împotriva acțiunilor organului de urmărire penală, ca neîntemeiată.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Diaconu Andrei care nu a contestat decizia, astfel, Colegiul nu se va pronunța în latura condamnării acestuia.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Bortă Ion în perioada cuprinsă între anii 2011 - 2012, fiind o persoană publică, deținând funcția de inginer cadastral al Oficiului Cadastral Teritorial Ialoveni, folosindu-se de situația de serviciu, având scopul înscrierii în documentele oficiale a unor date vădit false din interese personale, contrar prevederilor art. 22 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din data de 04.07.2008, prin care era obligat să respecte Constituția RM, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, să respecte cu strictețe drepturile

și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine, în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu, urmărind interese personale, de comun acord și împreună cu Bivol Lidia, care deținea funcția de secretar al primăriei s. Costești r-nul Ialoveni, Diaconu Andrei, care deținea funcția de specialist în reglementare funciară a Primăriei s. Costești, r-nul Ialoveni, la data de 07.11.2001, a eliberat un titlu autentic, prin care fapt au fost cauzate daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale părții vătămate Mereacre Tudor.

Astfel, Bortă Ion, la rugămintea și insistența lui Todirașcu Vladimir, cu care sunt din aceeași localitate, cunoscând despre faptul că pe terenul cu nr. cadastral XXXXX la data de 07.11.2001, a fost eliberat un titlu autentic, iar Todirașcu Vladimir este implicat într-un proces civil cu Mereacre Tudor, privitor la construcția ilegală amplasată de către Todirașcu Vladimir pe hotarul comun, folosind intenționat în calitate de persoană publică situația de serviciu, Bortă Ion s-a lăsat convins de Todirașcu Vladimir să prezinte date eronate a planului geometric de la domiciliul său din XXXXX, pe care le-a prezentat ulterior angajaților OCT Ialoveni, pentru a fi introduse în baza de date grafică, făcând posibilă eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX, pe numele lui Todirașcu Andrei, introducând în titlu date vădit false în ce privește planul geometric al construcțiilor amplasate pe terenul ce-i aparține lui Todirașcu Vladimir, după care Diaconu Andrei în calitate de specialist în reglementare funciară, a semnat titlul, iar Bivol Lidia în calitate de secretar al primărie s. Costești, a semnat din numele său titlul și a aplicat cu ajutorul facsimilei semnătura lui Borta Vasile, care deținea funcția de primar al s. Costești r-nul Ialoveni, fiind indicată incorect data eliberării titlului ca fiind data de 07.11.2001. Ulterior, Todirașcu Vladimir, obținând titlul fals, a prezentat titlul dat la OCT Ialoveni, unde acesta a fost înregistrat, după care la prezentat în instanța de judecată.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatului Dodon Victor în comun cu inculpatul, care au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat pe motivul lipsei în acțiunile sale a elementelor constitutive ale infracțiunii.

În motivarea apelului s-a invocat că, instanța de judecată a dat o apreciere greșită probelor cercetate și până la urmă, concluzionând greșit că acțiunile lui Bortă Ion întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal.

Mai indică că, nu este stabilită data comiterii faptei, și care are importanță în cauza dată, de asemenea, Bortă Ion nu cade sub incidența persoanelor cu funcție de răspundere în sensul legii penale din 12.06.2003, cu drept de a semna documente

oficiale precum este Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, exercitând funcția de lucrător tehnic.

Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat pe numele lui Todirașcu Vladimir, nu a fost semnat de Bortă Ion, iar în acest caz nu poate fi incriminată lui introducerea unor date vădit false, precum sunt construcțiile amplasate pe teren cu mențiunea existenței lor în planul geometric al terenului indicat în Titlu. Nu este dovedit nici faptul că la data efectuării măsurilor cadastrale, Bortă Ion avea statut de persoană publică, în sensul legii penale în vigoare din 03.02.2012.

Susține că, Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat inițial lui Todirașcu Vladimir, conținea date eronate la numele de familie al acestuia, fiind indicat Todirașco. Bortă Ion, presupune că Titlul eliberat acestei persoane repetat s-ar fi întocmit în scopul corectării numelui de familie al acestuia, dar nu în scopul de a falsifica, odată ce planul cadastral al terenului corespunde întocmai, și la care el nu are nici o legătură, odată ce nu l-a semnat.

La Titlul considerat că constituie un fals, se regăsește planul sectorului repartizat și nu precum declară instanța în sensul declarării vinovăției lui Bortă Ion, planul geometric al construcțiilor amplasate pe el. Titlul a fost eliberat potrivit formei adoptate de Guvern, și care prevede „planul sectorului” și nu precum declară instanța „planul geometric”. Lipsește și o hotărâre de judecată în sensul declarării nulității acestui titlu, ca act lovit de nulitate.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2020, apelul comun al inculpatului și a avocatului Dodon Victor a fost respins ca nefondat, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și just a concluzionat că inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, or, împrejurările stabilite în cadrul cercetării judecătorești, dovedesc în afara oricăror dubii vinovăția lui Bortă Ion în comiterea faptei de falsul în acte publice - înscrierea de către o persoană cu funcție de răspundere, în documentele oficiale a unor date vădit false, săvârșit din interese personale, circumstanțe de fapt care au fost elucidate și constatate din totalitatea de probe acumulate la dosarul respectiv, fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Cu referire la motivele invocate de partea apărării, precum că prima instanță a adoptat soluția incorectă de condamnare a inculpaților, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a comis careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței adoptate în partea recunoașterii vinovăției inculpaților în comiterea acțiunilor infracționale.

Instanța de apel a considerat că aceste afirmații ale avocatului reprezintă opinia subiectivă a părții apărării, or, prima instanță în sentința sa corect și justificat și a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului Bortă Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, luând în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, și întemeiat a ajuns la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii constatate.

În fapta inculpatului nu s-a reținut și infracțiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu, adică art. 327 Cod penal, acțiunile acestuia au fost încadrate doar în temeiul art. 332 Cod penal, or, elementul material al acesteia din urmă - îndeplinirea cu știință în mod defectuos de către funcționar a atribuțiilor de serviciu - s-a regăsit integral în art. 332 Cod penal.

Cu referire la componența de infracțiune în baza art. 332 Cod penal, instanța de apel a notat că, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 332 Cod penal l-au format relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care este condiționată de încrederea publică în autenticitatea documentelor oficiale. Obiectul material sau imaterial al acestei infracțiuni este documentul oficial autentic sau materia primă utilizată în vederea falsificării documentului oficial. Latura obiectivă a infracțiunii constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de înscriere în documentele oficiale a unor date vădit false ori de falsificare a unor astfel de documente. Latura subiectivă s-a caracterizat prin intenție directă. Iar subiectul infracțiunii specificate la alin.(1) art. 332 Cod penal este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii faptei a atins vârsta de 16 ani. De asemenea, subiectul infracțiunii în cauză are calitatea specială de persoană publică.

Deși inculpatul a negat cu vehemență fapta incriminată, din probele cercetate rezultă cert că, Bortă Ion, deținând funcția de inginer cadastral al Oficiului Cadastral Teritorial Ialoveni, a introdus date vădit false în ce privește planul geometric al construcțiilor amplasate pe terenul ce-i aparținea lui Todirașcu Vladimir.

Or, din declarațiile martorului Scutari Andrei rezultă că, Bortă Ion deținea funcția de inginer și în atribuția acestuia ca executor, intra și ieșirea la fața locului pentru efectuarea măsurărilor. Informația pe care a introdus-o în baza de date a fost prezentată de Bortă Ion.

Totodată, martorul dat a mai menționat că informația cu privire la amplasarea construcțiilor a fost prezentată de Bortă Ion și hotarele terenului nu a fost modificat. În titlu în afară de teren se indică și construcțiile de pe teren. Când a primit cererea de la solicitant, a verificat în dosar unde a văzut anexat titlu în original, și a eliberat altul.

A observat că la Todirașcu în titlu erau alte date, a văzut că erau diferențe în amplasarea construcțiilor, fiind amplasate și alte construcții.

Faptul că în planului geometric de la domiciliul lui Todirașcu Vladimir din s. Costești r-nul Ialoveni, au fost introduse date false, s-a confirmat și prin declarațiile martorului Marcov Eugeniu, care fiind audiat în instanța de fond, a relatat că, Mereacre Tudor s-a adresat la el cu cerere de a efectua măsurări. A ieșit la fața locului în s XXXXX și a executat ridicarea topografică, după ce a executat suprapunerea cu datele de la Oficiul Cadastral, a depistat că informația cadastrală nu coincide cu situația din teren. Diferența dintre datele cadastrale și situația reală pe teren, era cu un metru mai puțin. Când s-a adresat Mereacre Tudor a prezentat două fotocopii de titluri cu date diferite a terenului vecinului și o copie a terenului acestuia. În una din fotocopie peretele vecinului era amplasat pe hotar, iar în alta era deplasat de la hotar. A concretizat că în urma efectuării măsurărilor peretele era plasat pe hotar. Conform informației cadastrale peretele era deplasat cu un metru de la hotar, în realitate acesta fiind pe hotar.

Cu referire la faptul precum că, Bortă Ion nu cade sub incidența persoanelor cu funcție de răspundere, în sensul dat, instanța de apel a remarcat că, prin persoană cu funcție de răspundere, în sensul legii penale în vigoare la data de 12.06.2003, se înțelege persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.

Prin persoană publică, în sensul legii penale în vigoare din 03.02.2012, se înțelege funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

Potrivit art. 60 alin. (1), lit. a) Cod penal, *persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii a expirat termenul de 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.*

Alin. (2) al aceeași norme indică că *„prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată”.*

Instanța de apel reține că în temeiul rigorilor art. 16 alin. (2) Cod penal, „*Infrațiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 2 ani inclusiv*”.

Din interpretarea sistemică a normei art. 332 alin. (1) Cod penal, reiese că aceasta este pasibilă sancțiunii în formă de amendă în mărime de până la 500 u.c. sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

Raportând normele de drept la circumstanțele de fapt ale cauzei, Curtea de Apel a constatat că instanța de fond legal și justificat a ajuns la concluzie că inculpatul urmează a fi liberat de răspundere penală în baza art. 332 alin.(1) Cod penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție privind tragerea la răspundere penală, or, infracțiunea comisă de inculpați face parte din categoria infracțiunilor ușoare, iar din momentul comiterii faptei– anul 2011-2012, până la adoptarea hotărârii de condamnare, a expirat mai mult de 2 ani, prin urmare, în privința inculpatului a fost aplicată prevederile art. 60 alin. (1), lit. a) Cod penal.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Dodon Victor în comun cu inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 8, 12 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei de liberarea lui de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală în temeiul art. 60 Cod penal, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bortă Ion să fie achitat pe motivul lipsei în acțiunile sale a elementelor constitutive ale infracțiunii.

În motivare recurentul a indicat că, nici în sentință și decizie nu au fost descrise și constatate faptele săvârșite de Bortă Ion, precum este falsul în acte publice.

Potrivit art. 20 Cod funciar, Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren este documentul ce confirmă dreptul de proprietate asupra terenului, și nu a construcțiilor, precum este învinuit că ar fi falsificat planul geometric privind amplasarea acestora pe terenul asupra căruia s-a eliberat Titlu.

Titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat pe numele lui Todirașcu Vladimir, nu a fost semnat de Bortă Ion, iar în acest caz nu poate fi incriminată lui introducerea unor date vădit false în el, precum sunt construcțiile. Titlu eliberat conține date eronate la numele de familie al acestuia, fiind indicat Todirașco, circumstanțe asupra cărora instanțele precedente nu s-a expus.

Inculpatul susține că Titlul eliberat acestei persoane repetat s-ar fi întocmit în scopul corectării numelui de familie al acestuia, dar nu în scopul de a falsifica, iar planul cadastral al terenului indicat în el corespunde întocmai cu cel deținut în natură, fapt susținut în ședința de judecată și de partea vătămată.

În Titlul considerat fals, s-a regăsit planul sectorului repartizat și nu precum se interpretează în sensul declarării vinovăției lui Bortă Ion, planul geometric al construcțiilor amplasate pe el.

Titlul a fost eliberat potrivit formei adoptate de Guvern, și care prevede „planul sectorului” și nu „planul geometric”.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise, în baza temeiurilor expres prevăzute de acest articol.

În corespundere cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului ordinar în cazul în care constată că acesta nu corespunde după conținut prevederilor art. 430 Cod de procedură penală.

Reieșind din dispoziția art. 430 Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să corespundă anumitor cerințe, în special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute expres de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemelor de drept ce persistă în cauza deferită judecării și care au afectat echitatea procedurilor desfășurate de instanța de apel împotriva inculpatului.

În speță, se constată că recurentul-avocat critică hotărârea adoptată de instanța de apel, de fapt și sentința, pledând pentru achitarea inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, însă în motivarea cerințelor din recurs nu aduce careva argumente temeinice în vederea susținerii acestei poziții.

Mai mult, Colegiul Penal notează că recurentul a omis să formuleze careva critici plauzibile privitor la ilegalitatea hotărârii contestate, limitându-se doar la descrierea detaliată a conținutului mai multor norme procesual-penale, care nu contribuie în vreun mod la suplinirea cererii de recurs cu circumstanțe de fapt și de drept pentru a fi preluată spre examinare în fond de către instanța de recurs.

Pentru acestea, Colegiul apreciază că recursul declarat de avocatul Dodon Victor în comun cu inculpatul este mai degrabă un „apel deghizat”, decât un „efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „circumstanțe cu caracter substanțial și convingător”, care să justifice ingerința în hotărârea instanței de apel sau în cea a primei instanțe, în partea

stabilirii vinovăției inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal.

Respectiv, Colegiul ține să noteze că, de principiu, instanța de recurs preia spre examinare doar acele critici, care sunt corespunzător argumentate de recurenți, cu arătarea legăturii cauzale dintre eroare de drept pretins că a fost admisă de instanța inferioară și circumstanța de fapt a cauzei căreia aceasta se circumscrie.

Pe aceeași linie de considerente, Colegiul evidențiază că, invocarea formală a unor temeuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu poate face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente ce ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întreg procesul penal. Astfel, Colegiul Penal statuează asupra soluției de inadmisibilitate a recursului ordinar declarat de apărătorul inculpatului, deoarece acesta nu întrunește condițiile legale de conținut.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Dodon Victor în comun cu inculpatul, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe BORTĂ Ion XXXXX, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 09 martie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion